

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1988 Nr. 95

A. TITEL

*Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de
Bondsrepubliek Duitsland inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het
bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen,
met Protocol;
Bonn, 7 juni 1988*

B. TEKST**Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen**

Het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland;

overtuigd van de noodzaak van samenwerking tussen beide Staten bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen, en andere ongevallen;

overwegende, dat het gewenst is dat bevoegde organen van beide Staten in nader te bepalen gevallen elkaar kunnen verzoeken om wederzijdse bijstand en verzoeken om bijstand kunnen doen uitvoeren;

overwegende, dat het gewenst is dat maatregelen worden getroffen ten einde de wederzijdse bijstand door rampenbestrijdingseenheden te vergemakkelijken;

zijn als volgt overeengekomen:

ALGEMENE BEPALINGEN**Artikel 1**

Elke Overeenkomstsluitende Partij verbindt zich ertoe de andere Overeenkomstsluitende Partij volgens de bepalingen van deze Overeenkomst en in overeenstemming met haar mogelijkheden bijstand te verlenen bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen.

Artikel 2

In deze Overeenkomst wordt verstaan onder:
uitrusting: de vervoermiddelen, het materieel, de verbindingsmiddelen en de persoonlijke uitrustingsstukken, die bestemd zijn voor gebruik door bijstandseenheden;
hulpmiddelen: goederen die bestemd zijn voor de getroffen bevolking;
gebruiksgoederen: goederen die bestemd zijn voor het onderhoud en het gebruik van de uitrusting en voor de verzorging van bijstandseenheden.

Abkommen zwischen dem Königreich der Niederlande und der Bundesrepublik Deutschland über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen einschließlich schweren Unglücksfällen

Das Königreich der Niederlande und die Bundesrepublik Deutschland

überzeugt von der Notwendigkeit einer Zusammenarbeit zwischen beiden Staaten bei Katastrophen einschließlich schweren Unglücksfällen und anderen Unglücksfällen

in der Erwägung, daß es erwünscht ist, die zuständigen Organe beider Staaten in die Lage zu versetzen, in näher zu bestimmenden Fällen einander um gegenseitige Hilfe zu ersuchen und Hilfeersuchen durchführen zu lassen,

in der Erwägung, daß es erwünscht ist, Maßnahmen zu treffen, um die gegenseitige Hilfe durch Entsendung von Hilfsmannschaften zu erleichtern

sind wie folgt übereingekommen:

ALLGEMEINE BESTIMMUNGEN

Artikel 1

Jede Vertragspartei verpflichtet sich, der anderen Vertragspartei bei Katastrophen einschließlich schweren Unglücksfällen nach den Bestimmungen dieses Abkommens und entsprechend ihren Möglichkeiten Hilfe zu leisten.

Artikel 2

Im Sinne dieses Abkommens bedeuten die Begriffe:

»Ausrüstungsgegenstände« die Fahrzeuge, das Material, die Kommunikationsmittel und die persönlichen Ausrüstungsgegenstände, die zum Gebrauch der Hilfsmannschaften bestimmt sind;

»Hilfsmittel« die Waren, die für die betroffene Bevölkerung bestimmt sind;

»Betriebsgüter« die Waren, die für die Unterhaltung und die Verwendung der Ausrüstung und für die Versorgung der Hilfsmannschaften bestimmt sind.

BEVOEGDE ORGANEN

Artikel 3

1. Voor het indienen van een verzoek om bijstand alsmede voor het doen uitvoeren daarvan zijn bevoegde organen in de zin van deze Overeenkomst:

a. indien het betreft het verlenen van bijstand door en aan deelstaten en provincies die aan elkaar grenzen

voor de Bondsrepubliek Duitsland: de Minister van Binnenlandse Zaken van de betrokken deelstaat

voor Nederland: de commissaris der Koningin in de betrokken provincie;

b. indien het betreft het verlenen van bijstand door en aan deelstaten en provincies die niet aan elkaar grenzen

voor de Bondsrepubliek Duitsland: de Minister van Binnenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland

voor Nederland: de Minister van Binnenlandse Zaken.

2. De bevoegde organen van elk der Overeenkomstsluitende Partijen kunnen een verzoek om bijstand indienen, indien naar hun oordeel de plaats, de omvang en de aard van de ramp respectievelijk het zware ongeval, gelet op het beschikbare personeel en materieel, bijstand noodzakelijk maken.

3. Het bevoegde orgaan van de verzoekende Overeenkomstsluitende Partij geeft zoveel mogelijk een toelichting over de bijstand die het verwacht en over de taken die aan de bijstandseenheid zullen worden opgedragen.

4. De omvang en de aard van de te verlenen bijstand worden telkenmale door het bevoegde orgaan van de Overeenkomstsluitende Partij die de bijstand verleent, vastgesteld na overleg met het bevoegde orgaan van de verzoekende Overeenkomstsluitende Partij.

5. De bevoegde organen zijn belast met de uitvoering van de verzoeken om bijstand.

6. Van elk verzoek om bijstand, als bedoeld in het eerste lid, onder a, wordt door de bevoegde organen terstond mededeling gedaan aan de Minister van Binnenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland onderscheidenlijk aan de Minister van Binnenlandse Zaken van Nederland.

DE UITVOERING VAN DE BIJSTANDSVERLENING

Artikel 4

1. De bijstand wordt verleend door het zenden naar de plaats van

ZUSTÄNDIGE ORGANE

Artikel 3

1. Die für die Anforderung und Auslösung von Hilfsmaßnahmen zuständigen Organe im Sinne dieses Abkommens sind:

a. Im Falle von Hilfeleistung für und durch aneinandergrenzende Bundesländer und Provinzen

auf deutscher Seite: der Innenminister des betreffenden Bundeslandes,

auf niederländischer Seite: der Kommissar der Königin in der betreffenden Provinz.

b. Im Falle von Hilfeleistung für und durch nicht aneinandergrenzende Bundesländer und Provinzen

auf deutscher Seite: der Bundesminister des Innern,

auf niederländischer Seite: der Minister des Innern.

2. Die zuständigen Organe jeder Vertragspartei können ein Hilfeersuchen stellen, wenn nach ihrer Auffassung Ort, Umfang und Art der Katastrophe beziehungsweise des schweren Unglücksfalls in Anbetracht des verfügbaren Personals und Materials Hilfe erforderlich machen.

3. Das zuständige Organ der ersuchenden Vertragspartei erläutert möglichst ausführlich sein Hilfeersuchen und die Aufgaben, die der Hilfsmannschaft übertragen werden sollen.

4. Umfang und Art der zu leistenden Hilfe werden jeweils von dem zuständigen Organ der hilfeleistenden Vertragspartei im Einvernehmen mit dem zuständigen Organ der ersuchenden Vertragspartei festgelegt.

5. Den zuständigen Organen obliegt die Durchführung der angeforderten Hilfsmaßnahmen.

6. Die zuständigen Organe melden jedes Hilfeersuchen im Sinne von Absatz 1 Buchstabe a unverzüglich dem Bundesminister des Innern der Bundesrepublik Deutschland beziehungsweise dem Minister des Innern des Königreichs der Niederlande.

DIE DURCHFÜHRUNG DER HILFSSMASSNAHMEN

Artikel 4

1. Die Hilfe wird durch die Entsendung von für den

de ramp respectievelijk van het zware ongeval dan wel naar elke andere daartoe door de bevoegde organen aangewezen plaats, van bijstandseenheden die zijn opgeleid en uitgerust voor het bestrijden van rampen of het verlenen van hulp bij zware ongevallen, of door het zenden van luchtvaartuigen en, indien vereist, op elke andere passende wijze.

2. De bijstandseenheden kunnen over land, door de lucht of over water worden gezonden.

Artikel 5

1. De commandant van een bijstandseenheid staat onder het gezag van de autoriteit die op de plaats van de ramp respectievelijk van het zware ongeval voor de bestrijding verantwoordelijk is.

2. Instructies voor een bijstandseenheid worden uitsluitend gegeven aan de commandant van die eenheid. Deze is verantwoordelijk voor de wijze, waarop de eenheid de instructies uitvoert.

3. De bevoegde organen, bedoeld in artikel 3, alsmede de autoriteiten die op de plaats van de ramp respectievelijk van het zware ongeval voor de bestrijding verantwoordelijk is, verlenen de eenheid alle noodzakelijke bescherming en hulp.

GRENSFORMALITEITEN

Artikel 6

1. De Overeenkomstsluitende Partijen beperken zo veel mogelijk met het oog op een zo doeltreffend mogelijke bijstand de in acht te nemen formaliteiten bij het overschrijden van de gemeenschappelijke grens.

2. De commandant van een bijstandseenheid dient in het bezit te zijn van een verklaring, waaruit de te verlenen bijstand, de aard van de eenheid en het aantal tot de eenheid behorende personen blijken. Deze verklaring wordt afgegeven door of namens een bevoegd orgaan, bedoeld in artikel 3 van deze Overeenkomst.

3. De tot een bijstandseenheid behorende personen zijn vrijgesteld van de verplichting een geldig document om de grens te overschrijden mee te voeren.

4. Kan in geval van bijzondere spoed de verklaring, bedoeld in het tweede lid, niet worden overgelegd, dan is elk ander passend bewijs dat de grens ten behoeve van bijstandsverlening overschreden moet worden, voldoende.

Katastrophenschutz oder die Hilfeleistung bei schweren Unglücksfällen ausgebildeten und ausgerüsteten Hilfsmannschaften an den Ort der Katastrophe beziehungsweise des schweren Unglücksfalles oder an einen anderen von den zuständigen Organen bestimmten Ort oder durch Entsendung von Luftfahrzeugen und erforderlichenfalls in anderer geeigneter Weise geleistet.

2. Die Hilfsmannschaften können auf dem Land-, Luft- oder Wasserweg entsandt werden.

Artikel 5

1. Der Leiter einer Hilfsmannschaft untersteht der Behörde, die am Ort der Katastrophe beziehungsweise des schweren Unglücksfalles für die Hilfsmaßnahmen verantwortlich ist.

2. Anweisungen an eine Hilfsmannschaft werden ausschließlich an ihren Leiter gerichtet, der für die Einzelheiten der Durchführung verantwortlich ist.

1. Die zuständigen Behörden gemäß Artikel 3 des Abkommens und die am Ort der Katastrophe beziehungsweise des schweren Unglücksfalles verantwortliche Behörde gewähren der Hilfsmannschaft jeden erforderlichen Schutz und jede erforderliche Hilfe.

GRENZFORMALITÄTEN

Artikel 6

1. Im Interesse einer möglichst zweckmäßigen Hilfeleistung beschränken die Parteien die Förmlichkeiten beim Überschreiten der gemeinsamen Grenze auf das unerläßliche Mindestmaß.

2. Der Leiter einer Hilfsmannschaft hat eine Bescheinigung mitzuführen, die die Art der Hilfeleistung, die Art der Hilfsmannschaft und die Zahl ihrer Angehörigen ausweist. Diese Bescheinigung wird von einem zuständigen Organ gemäß Artikel 3 dieses Abkommens oder in seinem Auftrag ausgestellt.

3. Die Angehörigen einer Hilfsmannschaft sind vom Paßzwang befreit.

4. Kann im Falle besonderer Eilbedürftigkeit die Bescheinigung gemäß Absatz 2 nicht vorgelegt werden, so genügt jeder andere geeignete Nachweis für die Notwendigkeit, die Grenze zwecks Hilfeleistung zu überschreiten.

5. In geval van bijzondere spoed kan de grens ook buiten de officiële doorlaatposten worden overschreden. De met de grensbewaking en de douane en accijnzen belaste autoriteiten dienen daarvan vooraf in kennis te worden gesteld.

Artikel 7

1. De uitrusting, hulpmiddelen en gebruiksgoederen, die worden meegevoerd door een bijstandseenheid, worden op het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partij waaraan bijstand wordt verleend, beschouwd als ingevoerd door tijdelijk gebruik.

2. Geen in- of uitvoerdocumenten worden afgegeven voor uitrusting, hulpmiddelen en gebruiksgoederen. De commandant van een bijstandseenheid dient in het bezit te zijn van een, op verzoek door hem te tonen, verzamelstaat van de meegevoerde uitrusting, hulpmiddelen en gebruiksgoederen.

3. Geen andere goederen dan de noodzakelijke uitrusting, hulpmiddelen en gebruiksgoederen mogen worden meegevoerd.

4. De meegevoerde uitrusting, hulpmiddelen en gebruiksgoederen zijn, voor zover ze verbruikt worden, vrij van alle bij invoer verschuldigde belasting. Hulpmiddelen en gebruiksgoederen dienen, voor zover ze niet verbruikt worden, te worden teruggevoerd.

5. Kunnen goederen door bijzondere omstandigheden niet of pas later, niet tegelijk met de terugkeer van een bijstandseenheid, worden teruggevoerd, dan dienen de aard en omvang alsmede de verblijfplaats daarvan door de commandant van een bijstandseenheid te worden gemeld aan het bevoegde douanekantoor; in dat geval is het nationale recht van de Overeenkomstsluitende Partij waaraan de bijstand wordt verleend, van toepassing.

6. Op goederen, die ingevolge het bepaalde in het eerste en vierde lid vrij van bij invoer verschuldigde belastingen zijn, zijn de bepalingen voor het grensoverschrijdende goederenverkeer niet van toepassing. Het in het kader van de rampbestrijding, daaronder begrepen de hulpverlening bij zware ongevallen, overbrengen van verdovende middelen naar het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partij waaraan de bijstand wordt verleend, en het terugvoeren van de niet verbruikte hoeveelheden gelden niet als in- en uitvoer in de zin van de internationale verdragen inzake verdovende middelen. Verdovende middelen mogen slechts bij dringende behoefte worden meegevoerd en alleen door bevoegd medisch personeel volgens de wettelijke bepalingen van de bijstand ontvangende Overeenkomstsluitende Partij worden aangewend. Het

5. Im Falle besonderer Eilbedürftigkeit kann die Grenze auch außerhalb der zugelassenen Übergangsstellen überschritten werden. Die für die Grenzüberwachung und Zollabfertigung zuständigen Behörden sind hierüber im voraus zu unterrichten.

Artikel 7

1. Die von einer Hilfsmannschaft mitgeführten Ausrüstungsgegenstände, Hilfsmittel und Betriebsgüter gelten im Hoheitsgebiet der ersuchenden Vertragspartei als zur vorübergehenden Verwendung abgefertigt.

2. Für Ausrüstungsgegenstände, Hilfsmittel und Betriebsgüter werden keine Ein- oder Ausfuhrpapiere ausgestellt. Der Leiter einer Hilfsmannschaft hat einen Sammelnachweis der mitgeführten Ausrüstungsgegenstände, Hilfsmittel und Betriebsgüter mitzuführen und auf Aufforderung vorzuzeigen.

3. Die Hilfsmannschaften dürfen außer den erforderlichen Ausrüstungsgegenständen, Hilfsmitteln und Betriebsgütern keine Waren mitführen.

4. Die mitgeführten Ausrüstungsgegenstände, Hilfsmittel und Betriebsgüter sind, soweit sie verbraucht werden, von allen Eingangsabgaben befreit. Hilfsmittel und Betriebsgüter, die nicht verbraucht werden, sind wieder auszuführen.

5. Können Güter infolge besonderer Umstände nicht oder nicht gleichzeitig mit dem Abzug einer Hilfsmannschaft rückgeführt werden, so sind Art und Menge sowie ihr Aufenthaltsort vom Leiter der Hilfsmannschaft der zuständigen Zollstelle anzuzeigen; in diesem Fall gilt das nationale Recht der ersuchenden Vertragspartei.

6. Auf Waren, die nach den Absätzen 1 und 4 von Eingangsabgaben befreit sind, finden die Bestimmungen für den grenzüberschreitenden Warenverkehr keine Anwendung. Das Verbringen von Suchtstoffen in das Gebiet der ersuchenden Vertragspartei im Rahmen der Hilfeleistung bei Katastrophen einschließlich schweren Unglücksfällen und die Rückführung der nicht verbrauchten Mengen gelten nicht als Ein- und Ausfuhr im Sinne der internationalen Suchtstoffabkommen.

Suchtstoffe dürfen nur bei dringendem Bedarf mitgeführt und nur durch qualifiziertes medizinisches Personal nach den gesetzlichen Bestimmungen der ersuchten Vertragspartei eingesetzt werden. Das

recht van de Overeenkomstsluitende Partij waaraan de bijstand wordt verleend, ter plaatse controles te verrichten, blijft onverlet.

HET GEBRUIK VAN LUCHTVAARTUIGEN

Artikel 8

1. Luchtvaartuigen kunnen worden gebruikt zowel voor het vervoer van bijstandseenheden als voor het rechtstreeks verlenen van bijstand.

2. Elke Overeenkomstsluitende Partij staat luchtvaartuigen die overeenkomstig het bepaalde in het eerste lid worden gebruikt, toe over zijn grondgebied te vliegen alsmede op zijn grondgebied ook op andere plaatsen dan op vliegvelden te landen en op te stijgen met inachtneming van de bepalingen van de aanvullende overeenkomst, bedoeld in artikel 11, eerste lid, onder b, van deze Overeenkomst.

3. Het voornemen luchtvaartuigen te gebruiken wordt onder overlegging van zo nauwkeurig mogelijke gegevens over de aard en het inschrijvingsmerk van het luchtvaartuig, de bemanning, de lading, de vertrektijd, de vermoedelijke route en de plaats van landing onverwijld medegedeeld aan:

voor de Bondsrepubliek Duitsland: in geval van bijstandsverlening op verzoek van de deelstaat Neder-Saksen de Minister van Binnenlandse Zaken van deze deelstaat; in geval van bijstandsverlening op verzoek van de deelstaat Noordrijn-Westfalen de Minister van Binnenlandse Zaken van deze deelstaat; in geval van bijstandsverlening op verzoek van de Bondsrepubliek Duitsland de Minister van Binnenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland;

voor Nederland: de Directeur-Generaal van de Rijksluchtvaartdienst.

4. De artikelen 6 en 7 van deze Overeenkomst zijn van overeenkomstige toepassing op de luchtvaartuigen, de bemanning en de meevliegende bijstandseenheid alsmede op de meegevoerde uitrusting, hulpmiddelen en gebruiksgoederen.

5. Onverminderd het bepaalde in het tweede lid, blijven de luchtverkeersregels van elke Overeenkomstsluitende Partij van kracht, in het bijzonder de verplichting om de bevoegde vluchtcontrolediensten gegevens over de vluchten mede te delen.

KOSTEN EN SCHADEVERGOEDING

Artikel 9

1. De kosten voor het verlenen van bijstand, met inbegrip van

Recht der ersuchenden Vertragspartei, an Ort und Stelle Kontrollen durchzuführen bleibt unberührt.

DER EINSATZ VON LUFTFAHRZEUGEN

Artikel 8

1. Luftfahrzeuge können sowohl für die Heranführung der Hilfsmannschaft als auch unmittelbar für die Hilfseinsätze benutzt werden.

2. Jede Vertragspartei gestattet Luftfahrzeugen, die gemäß den Bestimmungen in Absatz 1 eingesetzt werden, ihr Hoheitsgebiet zu überfliegen und dort auch außerhalb von Flugplätzen zu landen und zu starten; hierbei sind die Bestimmungen der Einzelvereinbarung gemäß Artikel 11 Absatz 1 Buchstabe b dieses Abkommens zu beachten.

3. Die Absicht, Luftfahrzeuge einzusetzen, ist den nachgenannten Behörden mit möglichst genauen Angaben über Art und Kennzeichen des Luftfahrzeugs, Besatzung, Beladung, Abflugzeit, voraussichtliche Route und Landeort unverzüglich mitzuteilen:

für die Bundesrepublik Deutschland: im Falle einer Hilfeleistung auf Anforderung des Landes Niedersachsen dem Niedersächsischen Minister des Innern; im Falle einer Hilfeleistung auf Anforderung des Landes Nordrhein-Westfalen dem Innenminister des Landes Nordrhein-Westfalen; im Falle einer Hilfeleistung auf Anforderung der Bundesrepublik Deutschland dem Bundesminister des Innern;

für die Niederlande: dem »Directeur-Generaal van de Rijksluchtvaartdienst«.

4. Die Artikel 6 und 7 dieses Abkommens werden sinngemäß auf die Luftfahrzeuge, die Besatzung und die mitfliegende Hilfsmannschaft sowie auf die mitgeführten Ausrüstungsgegenstände, Hilfsmittel und Betriebsgüter angewandt.

5. Ungeachtet der Bestimmungen in Absatz 2 sind die luftrechtlichen Verkehrsvorschriften jeder Vertragspartei weiterhin gültig, insbesondere die Pflicht, den zuständigen Kontrollstellen Angaben über die Flüge zu übermitteln.

KOSTEN UND ENTSCHÄDIGUNGEN

Artikel 9

1. Die Kosten der Hilfeleistung, einschließlich der Aufwendun-

kosten, ontstaan door geheel of gedeeltelijk verlies dan wel gehele of gedeeltelijke vernietiging van de meegevoerde uitrusting en gebruiksgoederen, behoeven door de Overeenkomstsluitende Partij waaraan de bijstand wordt verleend, niet te worden vergoed, tenzij voor de vergoeding van deze kosten door de Overeenkomstsluitende Partijen vooraf een afzonderlijke regeling is getroffen.

2. Bijstandseenheden worden voor de tijd dat zij op het grondgebied van een Overeenkomstsluitende Partij verblijven, op kosten van die Partij gehuisvest en verzorgd alsmede van goederen, bestemd voor het gebruik van de uitrusting, voorzien, voor zover meegevoerde goederen zijn verbruikt. Zij ontvangen de noodzakelijke medische verzorging en hulp.

3. Elke Overeenkomstsluitende Partij kan bepalen, dat de door het gebruik van luchtvaartuigen ontstane kosten voor ten hoogste de helft voor rekening van de Overeenkomstsluitende Partij waaraan de bijstand wordt verleend, komen. De kosten worden in dat geval vastgesteld op basis van de in beide Staten geldende tarieven, zoals die zullen worden vastgesteld in een aanvullende overeenkomst, bedoeld in artikel 11, lid 1, onder d, van deze Overeenkomst.

Artikel 10

1. Elke Overeenkomstsluitende Partij ziet voor zichzelf en haar bestuursorganen af van alle wettelijke vorderingen tot schadevergoeding jegens de andere Overeenkomstsluitende Partij op grond van schade aan vermogensbestanddelen die haar of een ander bestuursorgaan toebehoren, wanneer de schade is veroorzaakt door een lid van een bijstandseenheid van de andere Overeenkomstsluitende Partij bij vervulling van diens opdracht in verband met de uitvoering van deze Overeenkomst, behoudens in geval van bewezen opzet.

2. Elke Overeenkomstsluitende Partij ziet voor zichzelf en haar bestuursorganen af van alle wettelijke vorderingen tot schadevergoeding jegens de andere Overeenkomstsluitende Partij op grond van schade, geleden door een lid van een bijstandseenheid die bij of door vervulling van zijn opdracht in verband met de uitvoering van deze Overeenkomst letsel heeft opgelopen of is overleden.

3. De Overeenkomstsluitende Partij waaraan de bijstand wordt verleend, dan wel een van haar bestuursorganen, is volgens de eigen wettelijke bepalingen aansprakelijk voor de schade, toegebracht aan een derde door een lid van een bijstandseenheid bij vervulling van zijn opdracht op het grondgebied van die Overeenkomstsluitende Partij.

4. In het belang van een snelle afdoening van vorderingen tot

gen, die durch vollständigen oder teilweisen Verlust sowie durch vollständige oder teilweise Zerstörung der mitgeführten Ausrüstungsgegenstände und Betriebsgüter entstehen, werden von der ersuchenden Partei nicht erstattet, es sei denn, die Vertragsparteien haben vorher eine diesbezügliche Sonderregelung getroffen.

2. Die Hilfsmannschaften werden während der Dauer des Einsatzes im Hoheitsgebiet der ersuchenden Vertragspartei auf deren Kosten untergebracht und gepflegt sowie mit für den Einsatz der Ausrüstungsgegenstände bestimmten Gütern versorgt, sofern die mitgebrachten Bestände aufgebraucht sind. Sie erhalten im Bedarfsfall medizinische Versorgung und Hilfe.

3. Jede Vertragspartei kann verlangen, daß die durch den Einsatz von Luftfahrzeugen entstandenen Kosten bis zur Hälfte von der ersuchenden Vertragspartei übernommen werden. Die Höhe der Kosten richtet sich in diesem Fall nach den in jedem der beiden Staaten gültigen Tarife, wie sie in einer Einzelvereinbarung gemäß Artikel 11 dieses Abkommens angegeben sind.

Artikel 10

1. Jede Vertragspartei verzichtet für sich und ihre Verwaltungsorgane auf alle gesetzlichen Entschädigungsansprüche gegen die andere Vertragspartei wegen Beschädigung von Vermögenswerten, die ihr oder einem anderen Verwaltungsorgan gehören, wenn der Schaden von einem Mitglied einer Hilfsmannschaft der anderen Vertragspartei bei der Erfüllung seines Auftrags im Zusammenhang mit der Durchführung dieses Abkommens verursacht worden ist, soweit es sich dabei nicht nachweislich um Vorsatz handelt.

2. Jede Vertragspartei verzichtet für sich und ihre Verwaltungsorgane auf alle gesetzlichen Entschädigungsansprüche gegen die andere Vertragspartei, die auf dem Schaden beruhen, der einem Mitglied einer Hilfsmannschaft entsteht, das bei der Erfüllung seines Auftrags im Zusammenhang mit der Durchführung dieses Abkommens eine Verletzung oder den Tod erlitten hat.

3. Die ersuchende Vertragspartei oder eines ihrer Verwaltungsorgane haftet gemäß den eigenen gesetzlichen Bestimmungen für den Schaden, den ein Mitglied einer Hilfsmannschaft bei der Erfüllung seines Auftrags auf dem Hoheitsgebiet dieser Vertragspartei einem Dritten zugefügt hat.

4. Im Interesse einer raschen Erledigung von Schadensersatzan-

schadevergoeding werken de Overeenkomstsluitende Partijen nauw samen. In het bijzonder worden alle beschikbare gegevens over schadegevallen in de zin van dit artikel zo spoedig mogelijk uitgewisseld.

5. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op schade, ontstaan tijdens of ten gevolge van oefeningen bedoeld in artikel 11, tweede lid, onder d, van deze Overeenkomst, tenzij daarvoor een afzonderlijke regeling is getroffen.

AANVULLENDE OVEREENKOMSTEN

Artikel 11

1. Ter uitvoering van deze Overeenkomst worden in ieder geval aanvullende overeenkomsten gesloten over:

- a. het gebruik van verbindingen;
- b. het gebruik van landingsplaatsen door luchtvaartuigen;
- c. het gebruik van bijzondere optische en geluidssignalen door bijstandseenheden;
- d. de kosten, genoemd in artikel 9, derde lid, van deze Overeenkomst.

2. Voorts kunnen aanvullende overeenkomsten worden gesloten over:

- a. de procedure die moet worden gevolgd bij het verzoeken om bijstand;
- b. de procedure die moet worden gevolgd, indien een bijstandseenheid ter plaatse komt;
- c. de soorten eenheden die ter bijstand kunnen worden ingezet alsmede hun omvang en uitrusting;
- d. het houden van gemeenschappelijke oefeningen met het oog op het gezamenlijk bestrijden van rampen;
- e. de samenwerking, bedoeld in artikel 13 van deze Overeenkomst.

BIJSTANDSVERLENING ANDERS DAN OP GROND VAN VERZOEKEN INGEVOLGE DEZE OVEREENKOMST

Artikel 12

1. De artikelen 4 tot en met 10 van deze Overeenkomst zijn van overeenkomstige toepassing op het verlenen van bijstand ingevolge afspraken die zijn gemaakt door autoriteiten van aan elkaar grenzende gemeenten van elk der Overeenkomstsluitende Partijen, die verantwoordelijk zijn voor de hulpverlening bij rampen en ongevallen, indien en voor zover deze afspraken betrekking hebben op aan elkaar te verlenen bijstand van personeel en materieel die met

sprüchen arbeiten die Vertragsparteien eng zusammen. Insbesondere tauschen sie so rasch wie möglich alle ihnen zugänglichen Informationen über Schadensfälle im Sinne dieses Artikels aus.

5. Die Bestimmungen dieses Artikels finden sinngemäß Anwendung auf einen Schaden, der während oder infolge von Übungseinsätzen gemäß Artikel 11 Absatz 2 dieses Abkommens entsteht, soweit keine diesbezügliche Sonderregelung getroffen worden ist.

EINZELVEREINBARUNGEN

Artikel 11

1. Zur Durchführung dieses Abkommens werden zumindest Einzelvereinbarungen über folgendes getroffen:

- a. die Benutzung der Fernsprach- und Funkverbindungen
- b. die Benutzung von Landeorten durch Luftfahrzeuge
- c. die Verwendung besonderer optischer und akustischer Signale durch die Hilfsmannschaften
- d. die in Artikel 9 Absatz 3 dieses Abkommens genannten Kosten

2. Ferner können Einzelvereinbarungen über folgendes getroffen werden:

- a. das bei Hilfeersuchen anzuwendende Verfahren
- b. das bei Entsendung und Einsatz einer Hilfsmannschaft anzuwendende Verfahren
- c. Art, Stärke und Ausrüstung der Einheiten, die zu einem Hilfeinsatz entsandt werden können
- d. die gemeinsame Veranstaltung von Übungen im Hinblick auf gemeinsame Katastropheneinsätze
- e. die Zusammenarbeit gemäß Artikel 13 dieses Abkommens.

HILFSEINSÄTZE, DIE NICHT AUFGRUND VON ERSUCHEN GEMÄSS DIESEM ABKOMMEN ERFOLGEN

Artikel 12

1. Die Artikel 4 bis 10 dieses Abkommens finden sinngemäß Anwendung auf Hilfeinsätze gemäß Vereinbarungen, die von den für die Hilfeleistung bei Katastrophen und Unglücksfällen verantwortlichen Behörden der Grenzgemeinden beider Vertragsparteien getroffen werden, sofern sie sich auf gegenseitige

het oog op de dagelijkse taakuitvoering ter beschikking staan van die autoriteiten.

2. Afspraken, bedoeld in het eerste lid, dienen, onverminderd hetgeen daaromtrent overigens in het nationale recht van elk der Overeenkomstsluitende Partijen is bepaald, in ieder geval te worden gemeld aan de bevoegde organen, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a, van deze Overeenkomst.

3. De toepassing van de artikelen 9 en 10 op de bijstandsverlening, bedoeld in het eerste lid, is onverminderd hetgeen in de tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland afgesloten overeenkomsten op het gebied van de sociale verzekering is bepaald.

4. De toepassing van artikel 9 op de bijstandsverlening, bedoeld in het eerste lid, is onverminderd hetgeen ingevolge de gemaakte afspraken over de kostenvergoeding is bepaald.

SAMENWERKING

Artikel 13

1. De Overeenkomstsluitende Partijen komen een voortdurende en nauwe samenwerking overeen ten einde rampen beter te kunnen voorkomen en deze doeltreffender te kunnen bestrijden. Met dit doel wisselen zij alle ter zake dienende gegevens van wetenschappelijke en technische aard uit en komen zij regelmatig bijeen.

2. De Overeenkomstsluitende Partijen kunnen gemeenschappelijke onderzoeken doen en bijeenkomsten organiseren in het bijzonder om tot een betere kennis van de oorzaken van rampen te komen en om de voorspellingen alsmede de middelen en methoden ter voorkoming en bestrijding van rampen te verbeteren.

3. Op initiatief van elke Overeenkomstsluitende Partij kunnen cursussen worden gegeven voor technici, leidinggevend personeel en manschappen van de andere Overeenkomstsluitende Partij.

4. De Overeenkomstsluitende Partijen wisselen gegevens uit over de gevaren en schadegevallen die een weerslag kunnen hebben op het grondgebied van de andere Overeenkomstsluitende Partij. De uitwisseling van gegevens omvat mede het uit voorzorg verstrekken van meetgegevens.

5. De samenwerking wordt tot stand gebracht door de bevoegde organen, bedoeld in artikel 3 van deze Overeenkomst.

Hilfseinsätze von Personal und Material beziehen, die ihnen für die Durchführung ihrer Aufgaben zur Verfügung stehen.

2. Von Vereinbarungen im Sinne von Absatz 1 sind zumindest die zuständigen Organe gemäß von Artikel 3 Absatz 1 Buchstabe a dieses Abkommens zu unterrichten; die einschlägigen Bestimmungen des nationalen Rechts jeder Vertragspartei bleiben davon unberührt.

3. Die Anwendung der Artikel 9 und 10 auf Hilfseinsätze im Sinne von Absatz 1 erfolgt unbeschadet der Bestimmungen in den zwischen dem Königreich der Niederlande und der Bundesrepublik Deutschland geschlossenen Übereinkommen auf dem Gebiet der Sozialversicherung.

4. Die Anwendung von Artikel 9 auf Hilfseinsätze gemäß Absatz 1 erfolgt unbeschadet der über die Kostenerstattung getroffenen Vereinbarungen.

ZUSAMMENARBEIT

Artikel 13

1. Um Katastrophen besser vorbeugen und sie wirksamer bekämpfen zu können, vereinbaren die Vertragsparteien eine ständige und enge Zusammenarbeit. Zu diesem Zweck tauschen sie alle geeigneten Informationen wissenschaftlich-technischer Art aus und veranstalten regelmässig gemeinsame Tagungen.

2. Die Vertragsparteien können gemeinsame Untersuchungen durchführen und gemeinsame Tagungen veranstalten, insbesondere zur Erforschung von Katastrophenursachen und zur Verbesserung von Vorhersagen sowie von Vorbeugungs- und Einsatzmitteln und Einsatzmethoden.

3. Auf Veranlassung jeder Vertragspartei können Lehrgänge für Techniker, Führungskräfte und Mannschaften der anderen Partei durchgeführt werden.

4. Die Vertragsparteien tauschen Informationen über die Gefahren- und Schadensfälle aus, die sich auf das Hoheitsgebiet der anderen Vertragspartei auswirken können. Die gegenseitige Unter- richtung umfaßt auch die vorsorgliche Übermittlung von Meßdaten.

5. Die Zusammenarbeit wird von den zuständigen Organen gemäß Artikel 3 dieses Abkommens getragen.

GESCHILLEN

Artikel 14

Alle geschillen over de toepassing van deze Overeenkomst die niet rechtstreeks door de bevoegde organen, bedoeld in artikel 3, kunnen worden opgelost, worden in beginsel langs diplomatieke weg opgelost.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 15

Met uitzondering van de bepalingen van artikel 8 inzake het luchtverkeer geldt de Overeenkomst ook voor het land Berlijn, tenzij de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland binnen drie maanden na de inwerkingtreding van de Overeenkomst de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden mededeling doet van het tegendeel.

Artikel 16

Deze Overeenkomst is alleen van toepassing voor het in Europa gelegen deel van het Koninkrijk der Nederlanden.

Artikel 17

Deze Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop beide Overeenkomstsluitende Partijen elkaar schriftelijk ervan in kennis hebben gesteld dat aan de in hun onderscheiden landen daarvoor geldende constitutionele vereisten is voldaan.

Artikel 18

Deze Overeenkomst geldt voor een periode van tien jaren en wordt telkens stilzwijgend verlengd met een nieuwe periode van tien jaren, tenzij zij door een van beide Overeenkomstsluitende Partijen tenminste zes maanden voor afloop van het verstrijken van de geldigheidsduur schriftelijk wordt opgezegd.

STREITIGKEITEN

Artikel 14

Alle Streitigkeiten über die Anwendung dieses Abkommens, die nicht unmittelbar durch die zuständigen Organe gemäß Artikel 3 dieses Abkommens beigelegt werden können, werden im Prinzip auf diplomatischem Wege beigelegt.

SCHLUSSBESTIMMUNGEN

Artikel 15

Mit Ausnahme der Bestimmungen des Artikels 8 hinsichtlich des Luftverkehrs gilt das Abkommen auch für das Land Berlin, sofern nicht die Regierung der Bundesrepublik Deutschland gegenüber der Regierung des Königreichs der Niederlande innerhalb von drei Monaten nach Inkrafttreten des Abkommens eine gegenteilige Erklärung abgibt.

Artikel 16

Diese Abkommen gilt nur für den europäischen Teil des Königreichs der Niederlande.

Artikel 17

Dieses Abkommen tritt am 1. Tag des zweiten Monats nach dem Tag in Kraft, an dem die Regierungen beider Vertragsstaaten einander schriftlich mitgeteilt haben, daß die innerstaatlichen Voraussetzungen für das Inkrafttreten des Abkommens erfüllt sind.

Artikel 18

Dieses Abkommen wird für die Dauer von zehn Jahren geschlossen und verlängert sich jeweils stillschweigend um weitere zehn Jahre, sofern es nicht von einer der beiden Vertragsparteien mindestens sechs Monate vor Ablauf der jeweiligen Geltungsdauer schriftlich gekündigt wird.

GEDAAN te Bonn, de 7e juni 1988, in twee exemplaren, in respectievelijk de Nederlandse en Duitse taal, zijnde beide exemplaren gelijkelijk authentiek.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden,

(w.g.) D. IJ. W. DE GRAAFF

(w.g.) J. G. VAN DER TAS

Voor de Bondsrepubliek Duitsland,

(w.g.) Frhr VON STEIN

(w.g.) C. D. SPRANGER

GESCHEHEN zu Bonn am 07. Juni 1988 in zwei Urschriften, jede in niederländischer und deutscher Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

Für das Königreich der Niederlande

(Gez.) D. IJ. W. DE GRAAFF

(Gez.) J. G. VAN DER TAS

Für die Bundesrepublik Deutschland

(Gez.) Frhr VON STEIN

(Gez.) C. D. SPRANGER

Protocol

Bij de ondertekening van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen, hebben ondergetekende gevolmachtigden daarboven de volgende afspraken gemaakt die onderdeel van de Overeenkomst uitmaken.

1. Bij artikel 9, eerste lid

Voor zover Partijen een afzonderlijke regeling met betrekking tot artikel 9, eerste lid, beogen, wordt deze zo spoedig mogelijk na de ondertekening van de Overeenkomst en op zijn laatst vóór de datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst getroffen.

2. Met betrekking tot de verhouding tussen het op 26 september 1986 te Wenen tot stand gekomen Verdrag inzake de verlening van bijstand in het geval van een nucleair ongeval of een calamiteit met radioactieve stoffen (*Trb.* 1986, 126 en 165) en de Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland inzake wederzijdse bijstandsverlening bij het bestrijden van rampen, zware ongevallen daaronder begrepen:

In geval de ramp, met inbegrip van het zwaar ongeval, een nucleaire ramp of een ramp met radioactieve stoffen is, vindt in beginsel deze Overeenkomst toepassing. Indien echter reeds op de voet van het op 26 september 1986 tot stand gekomen IAEA-Verdrag inzake de verlening van bijstand in het geval van een nucleair ongeval of een calamiteit met radioactieve stoffen bijstand is verleend of om bijstand is verzocht, blijft op deze bijstandsverlening het IAEA-Verdrag van toepassing; op de overige verzoeken om bijstandsverlening en op de verlening van die bijstand is de Nederlands-Duitse Overeenkomst van toepassing.

Betreft de bijstand de medische behandeling van personen die slachtoffer zijn van een nucleair ongeval of van een storing waarbij radioactieve stoffen betrokken zijn, of de tijdelijke opnemings van deze personen in de Bondsrepubliek Duitsland respectievelijk in Nederland, dan vindt het IAEA-Verdrag toepassing.

Protokoll

Bei der Unterzeichnung des Abkommens zwischen dem Königreich der Niederlande und der Bundesrepublik Deutschland über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen oder schweren Unglücksfällen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten außerdem folgende Vereinbarungen getroffen, die als Bestandteil des Abkommens gelten:

1. Zu Artikel 9, Absatz 1

Soweit die Parteien eine Sonderregelung zu Artikel 9 Absatz 1 beabsichtigen, ist diese sobald wie möglich nach der Unterzeichnung des Vertrages und spätestens vor dem Datum seines Inkrafttretens zu treffen.

2. Zum Verhältnis zwischen dem IAEO-Abkommen vom 26. September 1986 über Hilfeleistung bei nuklearen Unfällen oder radiologischen Notfällen und dem Abkommen zwischen dem Königreich der Niederlande und der Bundesrepublik Deutschland über die gegenseitige Hilfeleistung bei Katastrophen oder Schwere Unglücksfällen:

Handelt es sich bei einer Katastrophe oder einem schweren Unglücksfalls um eine nukleare Katastrophe oder eine Katastrophe mit radioaktiven Stoffen, so findet im Prinzip dieses Abkommen Anwendung. Wenn jedoch schon auf Grund des IAEO-Abkommens vom 26. September 1986 über Hilfeleistung bei nuklearen Unfällen oder radiologischen Notfällen Hilfeleistung erbracht wird oder darum ersucht worden ist, bleibt für diese Hilfeleistung das IAEO-Abkommen nach wie vor ganz anwendbar; auf die weiteren Ersuchen um Hilfeleistung und die Leistung dieser Hilfe ist das deutsch-niederländische Abkommen anwendbar.

Wenn es sich um medizinische Behandlung von Personen handelt, die an einem nuklearen Unfall oder einem Störfall mit radioaktiven Stoffen beteiligt sind, oder um ihre zeitweilige Aufnahme in der Bundesrepublik Deutschland beziehungsweise den Niederlanden, findet das IAEO-Abkommen Anwendung.

D. PARLEMENT

De Overeenkomst behoeft ingevolge artikel 91 van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal, alvorens het Koninkrijk aan de Overeenkomst kan worden gebonden.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van de Overeenkomst, met Protocol, zullen ingevolge artikel 17 van de Overeenkomst in werking treden op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum waarop beide Overeenkomstsluitende Partijen elkaar schriftelijk ervan in kennis hebben gesteld dat aan de in hun onderscheiden landen daarvoor geldende constitutionele vereisten is voldaan.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de Overeenkomst ingevolge artikel 16 alleen voor Nederland gelden.

J. GEGEVENS

Van het op 26 september 1986 te Wenen tot stand gekomen Verdrag inzake de verlening van bijstand in het geval van een nucleair ongeval of een calamiteit met radioactieve stoffen, naar welk Verdrag in paragraaf 2 van het bij de onderhavige Overeenkomst behorende Protocol wordt verwezen, zijn de Engelse en de Franse tekst geplaatst in *Trb.* 1986, 126 en is de Nederlandse vertaling geplaatst in *Trb.* 1986, 165.

Uitgegeven de zesentwintigste juli 1988.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

F. KORTHALS ALTES